Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныы ыйтан тахсар

№40 (4771)

1976 сыл. Муус устар 1 күнэ чэппиэр

Сыаната 2 харчы

ССКП XXV СЪЕҺЭЙ УУРААХТАРЫН — ОЛОХХОҺ

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ХОЛБОҺУГУН БЫЙАҢ ЗВЕНОТУН 1976 СЫЛГА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

ССКП XXV съеһин историческай уураахтарынан — ыччатыгар уонна кодьуус матилеткатынан биллэрилиннибит ССРС коруогун хаһаайыстыбатын сайыннарыы X биэс сылларын программатыгар суох ыйытыгынан аҕыллан баастыы бэлэмнэтиллэ, суоҕу аҕылыгын оҥорон таһаарыыны мелиорацыолаһыыт сирдэр уонна аҕылаа ходуһаларын бородуукпутун биэриилэрэ соччо улахан ороскуота суох икки, үс төгүл эбиллиэн сөп диэн ыйытыннка. Оттон сиртэн туруктаах үүнүүнү ылар туһугар — аҥаардас матилеткаталаах болтороо төгүлүгэр ордук көмөлөөх минеральнай уоҕурдуулар туһаныллыахтара. Ол түмүгэр бүрдүк сылларааҕы хомуурга 18—21 бырыһыан ылыллыахтаах.

Биһиги, хаан-уруу партиябыт уураахтарынан оро күүрдүлэн уонна ити үөһэ ахтыллыбыты олохтоох хиллэриигэ бэйэбит айымныылаах үлэбитинэн көхтөөх кыттыыны ылларга бырааптарынан, окуос пятилетка баастыы сылытар быйаҥ эйэнэтун тэриннэн, бэйэбитигэр маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

— ороҕуон совхозтарыгар барыта 7000 гектар иэнигэр, оннооҕор иһиттэн 4530 гектардаах ходуһаҕа, 2470 гектардаах баһынаҕа минеральнай уоҕурдуулары киллэриэхпит. Ол түмүгэр хас биирдии гектар ходуһа сир отун үүнүүтэ 2,9 центнериэн эбиллэрин, оттон туорахтаах культуралар ыһылыбыт баһыналарын хас биирдии гектарын үүнүүтэ 3,2 центнериэн үрдүүрүн хаччыйыахпыт. Итиэн ороҕуон совхозтара быйыл общественнай суоһуу аҕылыгар анаан 1400 тоннаҕа ордук оту соҕотуоп калыылларыгар, оттон 7900 центнериэн эбэх бурдуугу хомуйалларыгар бөҕө анылаагы ууруохпут;

— совхозтар баһыналарыгар 5000 тонна ноһуому таһыахпыт. Итиэ туорахтаах культуралар ыһыыларыттан кэлэр сылларга үрдүк үүнүүнү ылыы биир эрэллээх усулуобуйатынан буолуоҕа;

— агротехническай дьаһаллары хаптаҥа суох олохтуохпут, техникаттан сэрэхтээх буолуу нордебуллэриин кытаанахтык тутуһуохпут. Звено бутуйар сыһыарыллыбыт уобурдууну ыһар КСА-3 маркалаах икки автомашинаны, ПБ-35 маркалаах погрузчигы, ИСУ-4 маркалаах үлтүрүтэр агрегаты кичэллик норуугэ-истиигэ хаһаайыннааһы сыһыаннаһыахпыт, трактористарын кэмигэр ыытан иһэхпит;

— техника нүүһүн саталаахтык уонна кодьууһаҕастык туһанамыт үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтиэхпит, смена таабы нуормабытын 110—120 бырыһыаҥтан намыһаҕа суох толоруохпут, оттон ыытар үлэбит үрдүк хаачыстыбалаах буоларын ситиһиэхпит.

Маннык үрдүк соруктары ылынанмыт типовой дуогабардарга ыйыллыбыт сыыһыпаралары 1314 гектарыттан аҕарга толороро хардары быллаана ылынабыт уонна Бүтүн Союзтааҕы социалистическай куоталаһыыга киирэбит.

Ороҕуон сири оҥороччу бары механизатордара! Куоталаһыы былаарын биһигинни кытта тэҥнэ күөрэччи кэтэҕуҥ!

В. НЕРАТОВ, звеновод.
И. АНДРОСОВ, М. КАТАКИНОВ, Р. КРИВОШАПКИН, звено чилиэннэрэ.

Народнай судьуйа быыбара

М. Д. ПОПОВ — достойнай кандидат

Ороҕуон народнай суутун народнай судьуйатыгар кандидат Попов Михаил Данилович 1925 сыллаахха Чурапчы ороҕуонугар Мугудай нэһилиэгэр дьаданы баһынай хэргэнгэ торообута. Үрдүк юридическай үөрэхтээх. 1952 сылтан ССКП чилиэна.

1942—1949 сылларга Эдьигээн ороҕуонугар колхозка суоччутуман, райсовет исполкомун тыа хаһаайыстыбатыгар, доруобуйа харыстабылыгар отделларыгар бухгалтерынан үлэлиир.

1949—1951 сылларга Якутскайдаабы юридическай оскуоланы үөрэнэн бүтэрэр. Итиитэн ыла советскай сокуон харыстабылыгар туох баар билиитин, дьоҕурун биэрэн үлэлиир.

1951—1958 сылларга Абый ороҕуонугар народнай судьуйанан быыбарданар.

1958—1959 сылларга — Саха АССР Верховнай Суутун консультанта. 1959—1960 сылларга — Уус-Маайа ороҕуонун народнай судьуйата. 1960—1961 сылларга юристар биллиэрин үрдэтэр Москватаабы үрдүк курстарга үөрэнэр.

1961—1963 сылларга — Амма ороҕуонун, 1963—1965 сылларга — Заречнай ороҕуонун народнай судьуйата.

1964 сыллаахха Иркутскайдаабы А. А. Жданов аатынан Государственнай университет юридическай факультетыгар кэтэхтэн үөрэнэн бүтэрэр.

1965 сыл ахсыныытыттан ыла Чурапчы ороҕуонун народнай судьуйатынан быыбарданан үлэлиир.

М. Д. Попов ороҕуон общественнай олоҕор активнайдык кыттар, ССКП райкомун чилиэнин, лектор, пропагандист быһыытынан үгүс оруттаах үлэни ыытыһар. Кини итиэ тэҥэ ССРС Журналистарын Союзун биир активнай чилиэнин, аҕар үлэҕэ чоччу дьоҕурдаах, ыстатыаннаах автор быһыытынан аҥаардыларга эмиэ биллэр.

Мугудай нэһилиэгин Маралаах сэлиэнньэтин олохтоохторо итиэннэ «Сельхозтехниканы» холбоһуҥун коллектива табаарыс М. Д. Попову биир санаанан ороҕуон народнай суутун народнай судьуйатыгар кандидатынан туруорбуттарын райсовет исполкома регистарцыялаата.

Ороҕуон бары быыбардааччылара! 1976 сыл муус устар 11 күнүгэр, баскыһыанньаҕа, народнай суутар быыбардарыгар народнай судьуйаҕа достойнай кандидат табаарыс Попов Михаил Данилович иһин биир киһи курдук куоластыаҥыҥ!

РАЙСОВЕТ VII СЕССИЯТЫН ЫҢЫРАР ТУҺУНАН

Үлэһиттэр депутаттарын ороҕуоннаах Советын исполкома XV ыҥырылыаах ороҕуоннаах Совет сэттис сессиятын 1976 сыл муус устар 15 күнүгэр, сарсыарда 10 часка ССКП райкомун мунньахтыыр саалатыгар ыҥырарга быһаарда.

Сессия көрөр боппуруоһа: Саха АССР Верховнай Советын «Тыа хаһаайыстыбатын техникатын туһалыы нольуһүн үрдэтиигэ советскай, тыа хаһаайыстыбаннай органнар үлэлэрин туһунан» 1970 сыл кулун тутар 31 күнүнээҕи Уураахтан толоруу туругун туһунан. Дакылаатчыт райсовет исполкомун тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын начаальника **Е. П. Коркин.**

РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМА.

ПАЙЩИКТААХ БОЛОМУОЧУНАЙДАР МУННЬАХТАРА

1976 сыл кулун тутар 30 күнүгэр ороҕуон пайщиктаах боломуочунайдарын мунньаҕа буолла.

Мунньах маннык боппуруостары көрдө:

1. 1975 сыл ороҕуоннаах потребобщество бырабылыанньатын үлэтин отчуота.

2. Потребобщество ревизиялыырхонтуруоллуур комиссиятын отчуотунай дакылаата.

3. Ороҕуоннаах потребобществоҕа кооперативнай бас билиини харыстааһыны күүһүрдэр, сиэһини уонна уоруону суох оҥорор дьаһаллар тустарынан.

4. Потребобщество бырабылыанньатын састаабыгар уларытыылары киллэрэр туһунан.

Дакылаатталры бастакы боппуруоска райПО бырабылыанньатын председателин солбуйаччы **Н. М. Кладкин**, иккискэ — ревизиялыырхонтуруоллуур комиссия председателэ **Н. П. Кондратьев**, үһүскэ — народнай хонтуруол ороҕуоннаах комитетын председателэ **Н. Е. Эверстов** оҥордулар.

Бу боппуруостары дьүүллэһиигэ тыл эттилэр: пайщиктаах боломуочунайдар тт. **А. А. Петров** — Бахсыталаах атыы-эргиэн предприятиетын директора, **В. С. Ефремов** — ороҕуон кылаабынай санитарнай эрдэһэ, **Г. Н. Сивцев** — Мугудай нэһилиэгин Советын исполкомун председателэ, **Н. П. Григорьев** — эт-үүт комбинатын директора, **И. Т. Константинов** — Аммаатаабы атыы-эргиэн предприятиетын ыскыладаттарын сэбиэдиссэйэ, **Е. А. Попов** — Чурапчы кинигэ бөҕэлиинэтин сэбиэдиссэйэ, **С. В. Макаров** — Субуруускай аатынан совхоз рабочайа, **Н. Ф. Кривошапкин** — Соловьев нэһилиэгин Советын исполкомун председателэ, **Р. М. Саввин** — Чурапчы 1 №-дээх аҕыс кыллаастаах оскуолатын директора, **Д. С. Негнюров** — «Холбос» потребобщество бырабылыанньатын председателин солбуйаччы, **Р. Р. Бурнашев** — райсовет исполкомун председателэ.

Мунньах ороҕуоннаах потребительскай обществоо бырабылыанньатын 1975 сыллааҕы үлэтин ортотун сыанаалаата итиэннэ ревизиялыырхонтуруоллуур комиссия отчуотунай дакылаатын уонна потребобщество алдьыт сылга үн-хаһаайыстыбаннай балансатын бигэргэттэ, ону таҥэ бырабылыанньа иннинэ үлэлиэр наказтары ылынна.

Кооперативнай бас билиини харыстааһыны күүһүрдэр, сиэһини уонна уоруону суох оҥорор дьаһаллар тустарынан боппуруоска туһаайыллыах ураах ылылынна.

Пайщиктаах боломуочунайдар мунньахтара атын үлэҕэ барбыттарынан сибээстэн И. А. Кожуровы райПО бырабылыанньатын председателин, А. Д. Алексеевы райПО бырабылыанньатын председателин бастакы солбуйаччы уонна С. Е. Протодьяконовы райПО бырабылыанньатын председателин солбуйаччы эбээнньэстэриттэн (үһүөннэрин бырабылыанньа састаабыттан таһааран туран) босхолотолоото. Бэйэтин кэрдиһүүтүнэн И. И. Сивцев райПО бырабылыанньатын чилиэнниттэн босхолоннё.

РайПО бырабылыанньатын чилиэннэрин уонна бырабылыанньа председателинэн **Николай Алексеевич Семенов** биир санаанан быыбарданна.

Бу пинньа райПО бырабылыанньатын председателин солбуйаччынан үлэлээбит **Николай Михайлович Саввинов** бырабылыанньа председателин бастакы солбуйаччынан талылынна.

РайПО бырабылыанньатын чилиэннэриэн уонна председателин солбуйаччыларыттан быыбарданнылар: соҕотуоннар — **Филипп Иванович Спиридонов**, продовольственнай табаардарга — **Афанасий Никитич Адамов.**

Бырабылыанньа чилиэнинэн эбии **Леонид Алексеевич Ериолаев** талылынна.

Мунньах сорох атыы-эргиэн предприятиеларын директорларын бигэргэттэ.

Партия тылын— маассаҕа!

Агит-автоколонна айанныыр

Бу күннэргэ биһиги ороҕуоммутугар ССКП обкомун агит-автоколонната үлэлиир. Пропагандистскай болох чилиэннэргэ тыа сирин үлэһиттэрин ортотугар ССКП XXV съеһин матырыйаалларын диринэ быһаран ойдотеллэр.

МУГУДАЙ. Кулун тутар 30 күнүгэр агит-автоколонна бөлөҕө Толой-Дириҥин суоҕуһуттэригэр ССКП XXV съеһин матырыйаалларыгар кэрэхсэбилээх лекциялары аахта, уус-уран самодеятельность концерын көрдөрдө.

Күн иккис аҥарыгар Мараалаайыга политинформаторларга уонна агитаторларга аналлаах семинар буолла.

Итэ кэлэ сельскэй Культура дьиэтигэр элбэх киһи мунньуна. Кириллэр СГУ доцена, историческай наука кандидата П. А. Гоголев «Партия XXV съеһа ССКП не уонна тас политикатын туһунан» уонна ССКП обкомун культураҕа өттөлөн инструктора П. П. Никитин «Саха сиригэр литература, искусство сайдыытын туһунан» диринг не хоһоонноох лекциялары улаханнык болҕойон ыйыттылар, элбэх мунаарар боппуруоспарын быһаардылар.

Бэрэбэ агит-автоколонна Бахсы нэһилиэгэр айаннаата.

Г. Сивцев.

●

ХАТЫЛЫ. Маҥа ССКП обкомун пропагандистскай болоҕун чилиэннэрэ лекторларга, политинформаторларга уонна агитаторларга ССКП XXV съеһин матырыйаалларыгар семинары ыыттылар.

Иллэрэ күн агит-автоколонна Болтоҥо нэһилиэгин олохтоохторугар ыалдьыттаата. Киэһэ Хатылы Харбалатыгар буолбут элбэх киһилээх түмсүүгэ пропагандистскай болох салайаачыта, партия обкомун отделын сэбиэдиссэйин солбуйаччы М. И. Афанасьев ССКП XXV съеһа партия не уонна тас политикатын туһунан, «Холбос» бырабылыанньатын председателин солбуйаччы С. С. Аргунов онус пятилеткаҕа советскай норуот олоҕун үйгутун түпсарыы, ССКП обкомун инструктора Я. Т. Васильев партия экономическай политикатын туһунан лекциялары аахтылар.

Бэчэлэр бүтүүтүгэр уус-уран самодеятельность талаанналаах толорооччулара Мария уонна Аким Бурцевтар, биллиилээх хомусчут Спиридон Шишигин концертара буолла.

Кулун тутар 31 күнүгэр агит-автоколонна бу бөлөҕө Соловьет уонна Болугур нэһилиэктэрин үлэһиттэрин кытта көрүстэ.

С. Николаев.

●

ОДЬУЛУУН. Нэһилиэк үлэһит дьоно хаан-уруу Коммунистическай партия историческай XXV съеһин матырыйаалларын пропагандалыыр сыаллаах-соруктаах ССКП обкомун агит-автоколоннатын истиҥник көрүстүлэр.

Пропагандистар Үрэх Күөрү учаастагын үлэһиттэригэр, нэһилиэк киин бөһүөлэгин олохтоохторугар диринг не хоһоонноох лекциялары аахтылар, активкэ семинары ыыттылар.

Кулун тутар 30 күнүн киэһэтигэр сельскэй Культура дьиэтигэр партия обкомун отделын сэбиэдиссэйин солбуйаччы, философскай наука кандидата Г. М. Сысолятин ССКП XXV съеһэ ССРС уонна КИР сыһыаннаһыларын туһунан, наука кандидата, Тыа хаһаайыстыбатын Саха сиринээҕи научнай-чинчийэр институтун директорын солбуйаччы С. И. Соловьев партия XXV съеһэ дойду тыатын хаһаайыстыбатын сайыннарыы кэскиллэрин туһунан лекциялары аахтылар.

Итэ кэлиэттэн республика уус-уран самодеятельноһын активнай кыттыылаахтара Мария Филиппова (Горнай), Фома Прокопьев (Пам), Владимир Иванов (СГУ) кыттыылаах үтүөкэн концертара буолла.

Одьулуун олохтоохторо ССКП обкомун пропагандистарыгар барҕа баһыыбаны биллэрэллэр.

Е. Каженкина.

ПАРТИЯ—МИН СҮРЭХПЭР

Албан аатталаах Коммунистическай партия XXV съеһэ хас биирдии советскай киһиэхэ үрдүк өрө көтөҕуллүүнү үөскэтэ.

Күнү бүтэр дойдулаахтарым—ыанныыксыттар, булчуттар, түтүү, эргиэн үлэһиттэрэ, онтон да атын идэлээхтэр—учуутал, суруйаччы аатыттан үөрэн-көтөн, өрүкүйэн туран, эһиги үөрүүгүгүн үлэстиэхпин баҕарабын.

Партия XXV съеһэ биһиги эрэ олохпутугар буолбатах, бүтүн аан дойду үтүө, киһилии сиэргэ баҕарар дьоннорун олохторугар бүтүннүүтүгэр сүгэн суолталаах, ордук улуу, модун.

Бу сурукпун «Партия—мин сүрэхпэр» диэтим. Партия саамай истиҥ, дуоһабар чугас. 1942 сылааахха немецкай фашизмы утары ииниги кирбиигэ кыргыһа сылдьан партиябыт кандидатынан киирбитим. Онно партия мин суолбун ыйбыта диир толору ыыхтаахпын. Кэлин эбэх кыргыһыы, баһыргыы онтон эмиэ сэрилэбин кэннитэн миигин партия бэйэтин кэккэтигэр ылбыта. Бу миэхэ—дьол.

Бу съезд биһиэхэ, айар интеллигенциябыт, үһүлүччү соругу туруорда.

Олоҥу курдаттыы көрөргө, дойдуга, өрөйуонуга тахсар үтүөкэннээх дьыалалары таба сыаналыыргa, дьон ылынар, дьон дуоһатыгар тиийэр гына суруйарга партия куруутун субэлиир. Партия литература, искусство сайдарыгар аҕалыы кыһамныта барыбытыгар биллэр. Литературалар дөрдөрдөрд

ҮӨРЭТЭР ТУҺУГАР—ҮӨРЭНИЭХХЭ!

Учууталлар научнай-практическай конференцияларыттан

Конференцилиы ылгас кинрин тылынан партия райкомун иккис секретара М. Е. Перминов аста.

«ССКП XXV съеһин уураахтарысар олоҕуран бэйэ үөрэнниигэ—учуутал квалификациятын үрдэтиилэр суола» диэн дакылааты райОНО сэбиэдиссэйэ Д. П. Чечебутов оҥорде.

— Педагогическай үлэ хаачыстыбатын туһугар, — диэтэ дакылаатчыт, — учуутал бэйэтэ күннэтэ үөрэнититтэн, идейнэй-политическай таһымын үрдэтиттэн, педагогическай наука тиһэх ситиһиилэриттэн сэбиэниттиттэн, бастыҥ опытын туһаныытыттан тутулуктаах. Партия уонна правительство тыа сирин оскуолаларын үрдүк квалификациялаах кадрдарынан хааччыйыыга улахан болҕомтолорун ууралар. Билигин оройуон оскуолаларыгар 440 учууталтан 243-һэ үрдүк, 45-һэ ситэтэ суох үрдүк, 147-тэ аналлаах орто үөрэхтээхтэр.

Оҕо үөрэҕи ылыытыгар төһүү күүһүнэн оскуолаҕа киирэхтэрин иннилээҕи сааскахтар учууталларын интэриэстэрэ уонна начальнай кылаастар учууталлара буолаллар. Эбэтэр оскуола иннинэ интин норуот үөрэҕиригэр бастакы сүһүөҕүнэн көрүллэр, оттон начальнай кылаастарга үөрэтэр-интэр үлэ акылаата уруулар. Оройуонна оҕо тэрилтэлэригэр билигин 76 сэбиэдиссэй уонна интэриэччи үлэлиир. Кинилэртэн 4-дэ үрдүк, 52-тэ орто педагогическай үөрэхтээх, 70-тан таҕыстата үрдүк үөрэх заведениелэрин күүскү уонна кэтэхтэн отделениелэрыгар үөрэнэр кыахтаахтар. Ол үрдүнэн тустаах идеэлэриннэн 5 эрэ киһи педучилищеларга үөрэнэр. Оройуон оскуолаларыгар барыта 63 начальнай кылаастар учууталлара (ол иһигэр 7 үрдүк, 53 аналлаах орто үөрэхтээхтэр) үлэлиллэр.

Ханна учуутал методическай уонна педагогическай маастарыстыбата сайдыытыгар сөптөөх болҕомто ууруллар дэ, онно үөрэтэр-интэр үлэ нодьуүстээх буолар, начальнай да кылаастар учууталлара бэйэлэрин билиилэрин үрдэтэр кыахтаналлар. Холобур, Амма орто оскуолатын учууталлара Т. П. Старостина, М. М. Сысолятина тохсус пятилетка устатыгар Магаданнаабы пединститут начальнай кылаастар учууталларын балаҥнарыгар отделениетын бүтэрдилэр. Эмиэ бу оскуолаттан Л. А. Диодорова, В. Д. Попова үрдүк үөрэхҥэ кэтэхтэн үөрэнэллэр.

Хас биирдии учуутал бэйэтин идейнэй-политическай таһымын үрдэтиигэр соруга билигин хаһаастыытаабар да күүсүнэ турда. Быйыл коммунистическай иитии торуттэрин үөрэтэр семинардарга 341 киһи үөрэнэр, партийнай уонна комсомольскай политүөрэхтээх пропагандистарынан 64, «Знание» общество лектордарынан 168 учуутал үлэлиир. Учуутэй пропагандистарынан А. А. Борисова, С. И. Жирков, М. П. Ефимова, Р. С. Манарова, В. Г. Оконешникова, В. М. Неустроев уо. д. а. буолаллар.

Кэлин сылларга иннигэ фондата олус бытааннык толоруллара, оҕо сааһыгар сөптөөх литература суоҕа хараҕа быраҕыллар. Ол да иһин Саха АССР үөрэҕин министерствотын инспектора А. Н. Анисимов биһиги оскуолаларбытыгар бу боппуруоска сөптөөх үлэ барбатын ыйбыта.

Учууталлар квалификациялларын үрдэтиилэрин маассабай форматынан методическай түмсүүлэр буолаллар. Биһиэхэ 9 оройуоннааҕы, 6 оскуолалардааҕы методическай түмсүүлэр тэриллибиттэрэ. Оскуола уонна түмсүүлэр салайааччылара болҕомтолорун уурар сирдэриигэр, бастыҥ педагогическай опыты үөрэтии, түмүү уонна тарҕатыы—бэйэ үөрэнитин биир көрүнэ. Оскуолалар материальнай базалара бөҕөргөөтө. Амма орто оскуолатын коллектива үөрэтэр кабинеттары тэрийиини оройуонна баскакыһан саҕалаабыта. Манна бары оскуолалар салайааччыларыгар кабинеттары тэрийиигэ аналлаах семинар ыытыллыыта. Ол кэнниттэн оскуолаларга кабинеттары тэрийиэ кэхтөөхтүк барбыта. Хомойуох иһин, билигин бу кэскиллээх үлэ тэтимэ лаппа бытаарда. Эмиэ итинник бастыҥ опыты икки сыллааҕыта Арылаах аҕыс кылаастаах оскуолатын педколлектива үөрэнээччилэр дьиссиплиналарыгар киллэрбитин оскуолалар тута кэҥэтиик ойоҕоотохторо.

Кабинетнай ситемаҕа киирии кэнниттэн тус бэйэ үөрэнитигэр учуутэй холобуру математиктар А. М. Хатылыков (Амма орто оскуолата), К. Д. Платонов (Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолата) көрдөрдүлэр. Кинилэр билигин кэмҥэ толору эпиэттиир кабинеттары оҥорон, оҕону үөрэтиигэ кодьуустээхтик үлэлиилэр. Чурапчы орто оскуолатын директора Г. Я. Григорьев химия салааларынан картотекалары оҥорон, темаларынан анал бюллетеннары таһааран. Кытаанах орто оскуолатын директора Е. Д. Макаров биология предметигэр тематическай папкалары бэлэмнээн айыныылаахтык туһаналлар. РСФСР уонна Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала А. П. Ермолаев киллэрбит сигнальнай картатын Чурапчы орто оскуолатыгар В. И. Сивцева, Е. Н. Ермолаева, Л. Г. Попова утумнаахтык туһаналлар.

Мантан салгыы дакылаатчыт оскуола библиотекаларын үлэлэригэр тохтоото. Кэлин сылларга иннигэ фондата олус бытааннык толоруллара, оҕо сааһыгар сөптөөх литература суоҕа хараҕа быраҕыллар. Ол да иһин Саха АССР үөрэҕин министерствотын инспектора А. Н. Анисимов биһиги оскуолаларбытыгар бу боппуруоска сөптөөх үлэ барбатын ыйбыта.

Учууталлар квалификациялларын үрдэтиилэрин маассабай форматынан методическай түмсүүлэр буолаллар. Биһиэхэ 9 оройуоннааҕы, 6 оскуолалардааҕы методическай түмсүүлэр тэриллибиттэрэ. Оскуола уонна түмсүүлэр салайааччылара болҕомтолорун уурар сирдэриигэр, бастыҥ педагогическай опыты үөрэтии, түмүү уонна тарҕатыы—бэйэ үөрэнитин биир көрүнэ. Оскуолалар материальнай базалара бөҕөргөөтө. Амма орто оскуолатын коллектива үөрэтэр кабинеттары тэрийиини оройуонна баскакыһан саҕалаабыта. Манна бары оскуолалар салайааччыларыгар кабинеттары тэрийиигэ аналлаах семинар ыытыллыыта. Ол кэнниттэн оскуолаларга кабинеттары тэрийиэ кэхтөөхтүк барбыта. Хомойуох иһин, билигин бу кэскиллээх үлэ тэтимэ лаппа бытаарда. Эмиэ итинник бастыҥ опыты икки сыллааҕыта Арылаах аҕыс кылаастаах оскуолатын педколлектива үөрэнээччилэр дьиссиплиналарыгар киллэрбитин оскуолалар тута кэҥэтиик ойоҕоотохторо.

Кабинетнай ситемаҕа киирии кэнниттэн тус бэйэ үөрэнитигэр учуутэй холобуру математиктар А. М. Хатылыков (Амма орто оскуолата), К. Д. Платонов (Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолата) көрдөрдүлэр. Кинилэр билигин кэмҥэ толору эпиэттиир кабинеттары оҥорон, оҕону үөрэтиигэ кодьуустээхтик үлэлиилэр. Чурапчы орто оскуолатын директора Г. Я. Григорьев химия салааларынан картотекалары оҥорон, темаларынан анал бюллетеннары таһааран. Кытаанах орто оскуолатын директора Е. Д. Макаров биология предметигэр тематическай папкалары бэлэмнээн айыныылаахтык туһаналлар. РСФСР уонна Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала А. П. Ермолаев киллэрбит сигнальнай картатын Чурапчы орто оскуолатыгар В. И. Сивцева, Е. Н. Ермолаева, Л. Г. Попова утумнаахтык туһаналлар.

Мантан салгыы дакылаатчыт оскуола библиотекаларын үлэлэригэр тохтоото. Кэлин сылларга иннигэ фондата олус бытааннык толоруллара, оҕо сааһыгар сөптөөх литература суоҕа хараҕа быраҕыллар. Ол да иһин Саха АССР үөрэҕин министерствотын инспектора А. Н. Анисимов биһиги оскуолаларбытыгар бу боппуруоска сөптөөх үлэ барбатын ыйбыта.

Учууталлар квалификациялларын үрдэтиилэрин маассабай форматынан методическай түмсүүлэр буолаллар. Биһиэхэ 9 оройуоннааҕы, 6 оскуолалардааҕы методическай түмсүүлэр тэриллибиттэрэ. Оскуола уонна түмсүүлэр салайааччылара болҕомтолорун уурар сирдэриигэр, опыты туһаныыттан тутулуктаах. Партия уонна правительство тыа сирин оскуолаларын үрдүк квалификациялаах кадрдарынан хааччыйыыга улахан болҕомтолорун ууралар. Билигин оройуон оскуолаларыгар 440 учууталтан 243-һэ үрдүк, 45-һэ ситэтэ суох үрдүк, 147-тэ аналлаах орто үөрэхтээхтэр.

Оҕо үөрэҕи ылыытыгар төһүү күүһүнэн оскуолаҕа киирэхтэрин иннилээҕи сааскахтар учууталларын интэриэстэрэ уонна начальнай кылаастар учууталлара буолаллар. Эбэтэр оскуола иннинэ интин норуот үөрэҕиригэр бастакы сүһүөҕүнэн көрүллэр, оттон начальнай кылаастарга үөрэтэр-интэр үлэ акылаата уруулар. Оройуонна оҕо тэрилтэлэригэр билигин 76 сэбиэдиссэй уонна интэриэччи үлэлиир. Кинилэртэн 4-дэ үрдүк, 52-тэ орто педагогическай үөрэхтээх, 70-тан таҕыстата үрдүк үөрэх заведениелэрин күүскү уонна кэтэхтэн отделениелэрыгар үөрэнэр кыахтаахтар. Ол үрдүнэн тустаах идеэлэриннэн 5 эрэ киһи педучилищеларга үөрэнэр. Оройуон оскуолаларыгар барыта 63 начальнай кылаастар учууталлара (ол иһигэр 7 үрдүк, 53 аналлаах орто үөрэхтээхтэр) үлэлиллэр.

Ханна учуутал методическай уонна педагогическай маастарыстыбата сайдыытыгар сөптөөх болҕомто ууруллар дэ, онно үөрэтэр-интэр үлэ нодьуүстээх буолар, начальнай да кылаастар учууталлара бэйэлэрин билиилэрин үрдэтэр кыахтаналлар. Холобур, Амма орто оскуолатын учууталлара Т. П. Старостина, М. М. Сысолятина тохсус пятилетка устатыгар Магаданнаабы пединститут начальнай кылаастар учууталларын балаҥнарыгар отделениетын бүтэрдилэр. Эмиэ бу оскуолаттан Л. А. Диодорова, В. Д. Попова

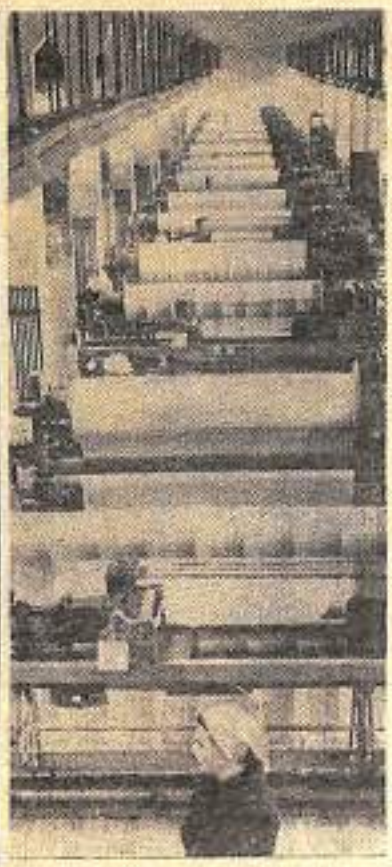

Икки орденнаах «Кренгольмская мануфактура» хлопчатобумажнай комбинат — чэпчэки промышленность бөдөҥ предприятиета.

Нарва таҥаһы өрөөччүлэрэ, Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыы түһүнан ууруубунан уонна ССКП XXV съеһин ууруахтарынан өрө күүрдүллэн, онус пятилетка бастаны сылыгар былааны таһынан 1 милиуөн 600 тыһыынча солкуобайдаах бородууксуйаны атыылыырга, хас да саҥа таҥастары өҥорууну баһылыырга, хаачыстыба знагар 4 оҥоһугу түһэрэргэ, производствоҕа 130 саҥа уруһуйдары киллэрэргэ, былааны таһынан 300 тонна пряжаны, 450 тыһыынча метр солко таҥастары эҥорон таһаарарга эбэһээтэлистибэ ылынан үлэлииллэр.

сарыыга уурар.

Коллектив сүрүн болҕомтону бородууксуйа хаачыстыбатын туһ-

СНИМОНКА: «Кренгольмская мануфактура» комбинат таҥаһы өрөр Георгиевскайдаабы фабрикатын махровай оҥоһуктарга сыаҕа.

П. КУЗНЕЦОВ фотота.

ССТА фотохрониката.

Субуруускай аатынан совхоз Хатылыгаабы отделениетигар суоҕу кыстыгын билигин туруга хайдаҕый?

Бу отделение ыччат суоҕуну иитиигэ, ол аата эти оҥорууга идэтийии суолун тутуһар. Билигин сүрүн фермата—Лахалдыы. Онно Хоту хотон диэн аатталаччы фермаҕа 123 оҕус тыһаҕас турар. Олор туруктара куһаҕана суох. Эбии аһылыгы биирдии, уулаппыт оттоо, манна үлэлиир рабочайдар кыһаммыыларынан балачча учуоттаабыт тэриллэр эбит. Хотон ис-тас оттуу дьапсыныйыы, ыраастыы гуҥуу кыаллыбат. Онон кэдиэлэ өксүм биирдэ санитарнай күнү олохтоох ыраастыыр, харанар-уланы ыыттахтарына табыллыыбыт.

Племенной фермаҕа туорт суоҕунут 90-са тыһы, уулаах тиэнэлэри короллор. Итиллэртэн 48-һа торообут. Ньирэй короччулар олортон 43-үн иитэ-хараҥа ылбыттар. Манна Ф. П. Платонова 22 тиэнэни көрөрүттэн-истэриттэн сэттэтэ торообут. Итиннэн биир ньирэй инфекция киирэн өлбүт. Фермаҕа эбии аһылык оҥоһуллан күннэтэ сиэтиллэр эрэри, арай бу Платоновааҕа тиксибэт эбит.

Биикиэ сылдьар кэмнитигэр ферма үрдүнэн күнүс 270 кг тиийэ үүт ыанарыттан 60—70 кг тоҥоруллан хаһааныллар эбэ. Ноҕуо күнүгэр дьэ үүтүнэн малларэм туттарыах буолбуттара дэ, баара эрэ биир бидон үүттэммэр, эмиэ киллэрбэтэхтэрэ. Итиннэн ордор үүт рационнаах биэни тутуулуубакка, ньирэй торообутэ күнүн ыччоттаабакка, график эмоҕуллубакка тиэх иһэрдиллэрэ. Ньирэй короччу 48 ньирэйдээх, олорун аһатарыгар-сиэтэриигэр ийит-хомуос саҥа булуллар эрэр. Оҥоһук үүт баламнаммат уонна заводка үүттэрии туттарбат буоллаллар, онтон хуох үүтү тоҥаран туттубаттар.

Ынаҕы сэптэрэ саваланналлар. Искусственнай сиэмэлэһиин ыуунун дьиэтэ испизскэлэчэ, иҥа-таҥа бөрөдөктэнэ сылдьар. Оттон осеменаторынан аналлыт киһилэрэ аналлаах үөрэҕэ суоҕун ааһан, туттар тарилэ да суох.

Арыттаах хотонна турар 394 бааран кунгнэри-таастара уттуо. Арай хотон тас оттун санитарнай кеступтэ эмиэ кичэйиллиэн наада. Илин хотонно 227 тыһы тыһаҕас кыстатыллаллыттан иккитэ торообут, ньирэйдэрэ тыыннаахтар. Биллэриэн 30 уулаах тыһаҕастаахтар. Ити суоҕулары ураты көрүүгэ-истиигэ ылыахтаахтар. Тоҕо диэтэххэ, манна сыыһа-халты туттуттан, оҕуобай аһатыы, көрүү молтоҕуттан бу эрэ ыччат суоҕу инники толоҥуйуутэ, ымах буолар кэскилэ сарбыллыан сөп. Оны учуоттаан аһылыктарын өссө эбэн, туһсаран биэрэргэ уонна опытаах суосуккэ, ферма старшайыыбар С. Е. Дмитриевааҕа моой туттарарга суоллаанна.

Олус мөлтөх, улахаттык мриҥнаабыт корпуустаах суоҕулар Собуруу саҥа хотоннуо турбуттар. Онно 374 тыһы уонна оҕус тыһастартан 280-нун кулун тутар саҥатыгар биэри таах хаайан хоммоттор, оттон күнүнүн төбүрдьэ аһатан кыстаан кэлбиттэр.

Оттон билигин 11-рэ торообут, 36-та буос. Итиллэртэн 20-тэ үһүс, биир итиччэтэ оннооҕор дьүдэх суоҕулар.

Мантан саас халлаан сылыйан, хотон температурата уларыйан истэриэ маннык олус мриҥнаабыт оттуларэ арааҥ ыарыыга тиэтэрэн эбэтэр ыыйан көмөтүнэн биэрбэккэ, устунан көмөнүнэн олор нуталлаахтар. Онон кинилэри эмиэ аналлаан-минээн көрүүгэ турдардаҕа табыллар. Ити түүнүн биир өлбүт оҕус тыһаҕас өлүүнү ырыгын көрүү өссө биирдэ саатар.

Бу балаҥнаммыны кэннэрэ охсор түүлүгэр 211 тыһаҕаны (сороҕо тыһы, буостар да баалар) кулун тутар саҥатыгар Бабаҕаҥа тоҥ хотоннуо көтөрбүттэр. Манна ханы, түнүгүн учуоттаабыт сабаҕа, бөҕүүк отун кобуччу тэлгиирэ дьаһал ыла сылдьаллар. Эбии тэлгиити аныыллар уонна от итэҥнэ эбии аһылыгы лаппа көрүнэрэ суоттаналлар. Онно АВМ мэҥэкэлэбит бурдуорн тиэйтэрэн эрэллэр.

Бүтэннэ, Хатылы отделениетын салаатата (управляющой И. Я. Чичигиноров, бириигэдьир Г. Х. Поспоровов) кыстык, итэ тэҥэ ыйыллыбыт итэрэстэрин сүүллэрэ, общественность күүһүн тэҥнэллэрэ, оттон туһаах үлэлиттэртэн эпиэтэммэҕэ уонна ирдэбилин күүкүрдэллэрин наадатын таһаарбаан эторго тиийэбит.

Рейдэбэй бириигэдэ чилиэннэрэ:
Д. ПОПОВА,
оройуонна ыччаҕы ветстанция эпизоотолог-ыраах.
Т. ПЕТРОВА,
отделение ветфельдшера.

Кыстыгы бэрэбиэркэлиибит

ӨССӨ КИЧЭЙИЭХХЭ, ҮЛЭҺИТТЭРИ ТҮМҮӨХХЭ

Р. С. ЗЕМЛЯЧКА
(Самойлова)

Бүгүн, муус устар 1 күнүгэр, профессиональнай революционерка, Советскай дойду биллиилээх партийнай уонна государственнай деятель РОЗАЛИЯ САМОЙЛОВНА ЗЕМЛЯЧКА тереебүт 100 сылын (1876—1976) туолар.

20 саастыгар социал-демократическай тэриллэҕэ киирэн, Киевкэ, Одессаҕа, Екатеринославкаҕа, Екатеринбургаҕа, Москваҕа, Петербургаҕа, Бакуга партийнай үлэни ыыталлыбыта. Р. С. Землячка «Искра» аҕенынан үлэлээбита. РСДРП II съезинигэр Одесса партийнай тэриллэтиттэн делегатынан талыллан кыттан В. И. Ленин позициятын диэки буолбута. Москвааҕы комитет секретарынан олорон ахсыныыталаах собиленнилээх восстание күннэригэр восстаниены салайар 5 киһи иҥигэр киирсибит. 1917 сыл алтынньыгар Москва Рогожско-Симоновскай оройуонун рабочайдарын сабиленнилээх охсуһуулларын салайбыта.

Советскай биримэҕэ Р. С. Землячка кэккэ эпиэттээх партийнай уонна государственнай постарта үлэлээбита. Киһи Советскай хонтуруол комиссиятын председателинэн, онтон ССРС Совнаркомун Председателин солбуйааччынан үлэлиир кэмнэригэр государственнай аппараты туһэрыыга эбэх күүһүн биэрбита.

СНИМОККА: Р. С. Землячка.

ССТА фотохрониката.

ОҔОЛОР АЙЫМНЬЫЛАРЫН БЫЫСТАПКАТА

Саастыы кэлиэкэй күннэриттэр Чурапчыттааҕы спортсалаҥ оҕолор айымньыларын быыстапката тэриллиэ. Экспонаттар иккис хоско туруоруллубуттар. Онно дьон оскуола эдэр маастарларын бастыы үлэлэрэ киирбиттэр. Дьон болҕомтотун ордук мастан ыйан, чочуйан, иэскэ дьоло быһан, суруйан оноһуллубут оноһуктар тардаллар. Мастан эрэ буолуо дуо? Манна туһаныллыбакка хаалбыт матырыйаал арааҥа суоҕа буолуо. Оҕолор биһиги аахайбакка таах көрөн ыһарар матырыйаалбытыттан дьиҥнээх искусство айымньыларын дьүҥүйбүттэр.

Көр эрэ, дьиэти диэн сүүрэн атаралаан ыйар тайах үрдүгэр бөҕэр эстаммыт («Тайахтаах бөдөр». Мас. С. Антипин, Чурапчы орто оскуолатын 8 кылааһын үөрэнээчитэ), Савин Петя кыспыт «Остуолун орнобора», Новгородов Кеша быспыт «Таба» диэн барельеф хайа баҕарар дьиэни ыйарсэтиэ этиэр. Учуутал Н. И. Новгородов уоранньыт оҕолорун үлэлэрэ ахсаан эттүнэн ааҕыллан баран, хаачыстыбаларынан уонна оноһуллар жанрдарынан олус табатык тутуһалларынан кэрэхсэнэллэр. Оттон ити сорох оскуолаларга үүстүк көҥүлэлибит. Холобур, мэйиэн ыйан ньэн түбэһиэх ыраастаҥнаан кэбиһиллэр. Инникитин айар курдьуогу салайааччылар ити алдьатан сэрэнэллэрэ наада.

Киһи болҕомтотун тардар, баай экспонаттары интернат-оскуолаттан И. Р. Михайлов салайар курдьуогун оҕолоро киллэрбиттэр. Маҥ саанын, киһи уратытын туһунан «Бөрө» (Борисов К., VII кылаас), «Хотойо» (Булдаков К.), «Быччут» (Яковлев Г., X кылаас) диэн үлэлэри бөрөҥ толорбуттар. Захаров К. (VIII кылаас) «Киитэ», Силин Юра (X кылаас) «Сардааннаны» ыраах муоһуттан ыйан, лаахтаан оҥорбуттара олус түпсэҕайдар. Тимирэ ханнаан оноһук (чеканка) бу искусство олус ыарахан уонна үйэлээх көрүнэ. Сергеев Вася, Семенов Леонид «Иьургуя Боотур», «Туссуустар» диэн чеканкалара дьиҥнээх маастарлар үлэлэриэтэр чугастаабар таһыналахтар.

Иккиэннэн бөҕэ тыа тайаан оҕуруоннан тиэнит, таҥаска түүнэн аттарбыт, сабынан ордуут уон араас оноһуктар дьэрэҥнэн туралларе. Мотя Оконешникова, Галя Платонова, Оля Чепалова уо. д. а. уран тарбахтаах кыргыттар үлэлэрин дьахталлар сорох-мохтоох короллор. Саха дьахталларын үтүө буолбут туоһуннан тиэр дьарыктарын ыччат эмиэ умнубат эбит. Туос үлэ үтүө. Хозобур, эн Уля Неустроева туос «Кубогын» көрө турагынан, саҥаҕа таҥар туоспуттан дьиэтигэр оҥоруоххэ сөбүн ойлуоҕуҥ.

Дирин оҕолорун оноһуктара көрүүнэрэ ааҕыллан, этэлэ матырыйаалы барытын туһаналларынан уратыланахтар. Учуутал Ким Кампеевич Колесов оҕолорун киэн айар дьоҕурга иитэр эбит. Манна мозаика (оҥоох таалынан оноһун), түүнэн сымнаҕас ооньуурдары оҥоруу курдук сонун, уустук көрүүнэр киирбиттэр.

Дириҥэр үлэлэрэ—оҕо фантазиятын арааҕайдык арааһы, эйэр үлэҕэ сонно туһаайыы чаҕылхай холобура. Айар коллектив интернат-оскуола кэмиттэн [illegible] мастоны ыыта—улахан ситиһии. Несторова туоскаа тигиит, Аня Григорьева мозаиката. Дора Кузьмина, Таня Филиппова сымнаҕас ооньуурдара уо. д. а. биһиргэнэхтэрин биһиргэниллэр.

Сылаг үөрэнээччилэрин быыстапкаҕа киллэрбит оноһуктарын көрө сыалдьан киһи сүрэҕэ үөрэр. Урут бу оскуола оҕолорун айар дьоҕурдара ороҥуонна киэнник биллэрэ. Кэлин ол умнуллан испит. Бүгүн оҕолор айар дьоҕурдара иккиэннэн тиллэн, бу бүгүнгү быыстапкаҕа чаҕылхайдык көҕүнэн. Эдэр маастар Н. А. Никитин суолун чэрин таба үөтэммит. Киһи уйбут оҕолорун мастан кыспыт тиэнэрэ, бөдөрдөрэ, эйэлэрэ адыас тыыннаах курдуктар. Дьэҥэ дьаҕаны, сылаҥнар Чурапчы орто оскуолатын курдук күүстээх айар коллектив иитиэр түҥэн үөрүү бириэстэх маастара тахсыахтара дуо?

Атын оскуолалартан биирдиилэрэ үүгэй үлэлэр үгүстэр. Аныаттан X кылаас уоранньыччата Виктор Заболоцкай «Булчут», Павел Попов «Нефертити» диэн гравюраларын таһыгар көрөөччүлэр үгүстүк тохтоон саныахтар. Тыа устун хаанан иҥэн ыраас быһыылаах сөбүнэ, сүөһүнү сиэтар мутугу, лабааны ким көрбөтөөй? Ити айыыҥа бэйэтин «айымньылара».

Итинник айыыҥа матырыйаалыттан оноһук бу быыстапкаҕа киирбита сонуччу хаҥхыллыахаах буоллар. Уоранньыччы уол кыраҕы хараҕынан бөҕэ мутугу таба көрөн дьэстигэр надьо киирбит, кыратык улаҥыппыт да иитиэр остуоруйа хартыыҥа ааллыбыт. Ити Соловьев оскуолатыттан киирбит «Балыыстат уонна балыкчаан туһунан остуоруйа» диэн үлэни этэбит. Бу айыыр үлэҕэ саҥа киирбит сонун кэстүү. Эмиэ айыыҥа бэйэтэ комолосчут 4 үлэтэ интернат-оскуола экспонаттарын ортотуттар туралларга хараҕа бараҕыллар. Итиэннэ «Спортсмен», «Туруйа», «Оҕус тобото» ордук үүгэйдик костоллор. Дьэҥэ да ичиги көрөн туран, бөҕэ кэрдьаҕас дьахтар «Эчи иннилэргэ бөлэмэ, кэстэрэ да бэрт диэ»—диэн этиэ дуо.

Оҕолорбут айыыр [illegible] ыыта ыстатыыбаҕа сонун [illegible] ыыллыбыт. Оннук үүгэ уонна кэрэ [illegible] киирбиттэр. Бөҕэ тыыннаах эттэхха, бу ыыстапка диэн сүрэхтэн ыытыахтаах, дьоҥҥо сонуулаах.

Быыстапка интернат-оскуолаҕа, Чурапчы аҥыс кылаастаах, Дириҥ, Сылаг орто оскуолаларыгар оҕо айар дьоҕурун сайыннарыыга утумнаах үлэ саҕаламмытын көрдөрдө.

Н. ИГНАТЬЕВ.

партийнай уонна государственнай постарта үлэлээбита. Киһи Советскай хонтуруол комиссиятын председателинэн, онтон ССРС Совнаркомун Председателин солбуйааччынан үлэлиир кэмнэригэр государственнай аппараты туһэрыыга эбэх күүһүн биэрбита.

СНИМОККА: Р. С. Землячка.

ССТА фотохроникаата.

СОЦИАЛИЗМ ДОЙДУЛАРЫТТАН СОНУННАР

СОФИЯ. Козлодуеҕа ССРС кэмитэнэн тутуллар атомнай электростанцияны тутааччылар сүбү аҕай аҥыллыбыт Болгария Коммунистическай партиятын XI съезинин үчүгэй бэлэхтээх көрүстүлэр. Болгарыаҕын 45 хонук иннинэ 440 тыһыынча киловатт кыаллаах иккис реактор үлэҕэ киллэрилиннэ. АЭС маҥнайгы уочараттан тутуу ыытыллар.

ХАНОЙ. Вьетнам бүтүүмүн үрдүнэн ыытыллар Национальнай мунньахха быыбардары ВДР промышленнай предприятиеларын коллективтэрэ охсуулаах үлэнэн уонна социалистическай куоталаһыыны кэҥэтиннэн көрсүллэр. Промышленность үүс салааларын рабочайдара I квартал былаанын толорбуттарын уонна сверх толорбуттарын тупунан дойдуга рапортаатылар.

ГАВАНА. Туйгун үлэлэрин иҥин тыа хаһаайыстыбатын сүүстэн тахса үлэһиттэрэ бочуотунай дипломнарынан уонна выжпелларынан наҕараадаланнылар. Хаспыт сылга 1974 сылы кытта тэҥнээтэхха тыа хаһаайыстыбатын бородуукпутун кэмэ 5 бырыһыан үрдээтэ.

АБСОЛЮТНАЙ ЧЕМПИОН— ВИНТОР ИВАНОВ

Боксе ССРС абсолютнай чемпиона Петр Лаев дойду ис тутуллаах чемпиона Евгений Горшковы кытта полуфинальнай көрсүүгэ учугэйдик, эрэллээхтик кыттан эрээри— чемпион буолбата. Финальнай көрсүүгэ Сахалыыстан сылдьар 20 саастаах боксер Виктор Иванов кыраҕыабайдык хотон кэбиста. Онон В. Иванова аан бастаан ССРС «Областнай перчаткатыгынан» биллэриллиннэ. Бу—сонуччу ыйыыны. Киһи урут бу АХШ боксердарын кытта көрсүүгэ бардын биллэрэн турардаах. В. Иванов сайыны Олимпиадаҕа кыттарга сайаннаммыт оҥоруо. Түмүгүн тренерэй совет быыбарыгар.

ССТА.

„УЛАРСАН" БУЛТУУРУ УУРАТЫАХХА

СУБУРУУСКАЙ аатынан совхоз Соловьевтааҕы отделениетын салаатата биһиэхэ ыстыы күҥүн түүлээх соҕотоҕоннаатын былаана туолбат буолла диэн булчутуттан аналыыта. Октябрь бырааһынныытын иннинэ илии үрдүгэ тиэтиэн тахсыбыт. Онно кайа күҥнэ сиэ үстүү-үөрүү тиэтиэнэх эбит эбэ да, олорор дьиэбит уонна колобут сиир ото суох буолан, чугас эргин уонна хонуукка сылдьан барон тоннон киирбиппит.

Бырааһыныык кэнниттэн Туолумна үрдүгэ бөҕэ аналаатар үскээбит диэн аны онно ыыппыттара. Онтукабыт Хатылы отделениетын түүлэхситтэрэ бултуур сирдэрэ буолан биэрдэ, Онуу, хата, П. Д. Федоровы, пионнер учуутал Н. С. Соловьеву барда биллэр дьоммут буолан, ыытарыар, ол курдук биирдэ сылдьаммыт үрдүк ааҕыллыбыт аналаатарын, үрүйэлэр тиэтиэрин, кырыыстарын бултаатыбыт.

Бэйэбит нэйилиэннит Советтан исполкомун председателэ Н. Ф. Кривошапкин бултуур сир көрдөөбүнүтүгэр соҕуруу алаастар күөллэрин ыйаа, кэҥэл сурук биэрбита. Онно тахсан мас кэрдөөччилэр будааларыгар оломмут ньэҥэ күнүттэн ыла күөлдэрэ туу угар гына тэриэн бардыбыт. Онтукабыт күҥүн ыраах тогуллаан бултаммыт сир буолан биэрдэ. Хайыахпытый, үөрүйахпит, сатабылбыт суоҕа эмиэ сүрдээх, тоннор бырааппыт эмиэ суохха дылы. Онон бултаан көрөрго быһаарыммыбыт уонна 36 хонуммут 200 аналаатараны оломмут эрэйбит тиллэн, үөрэмкэтэн дьиэлээтибит. Аналаатар сиэн үөскээбит сиэ эбит, онтон кырыыстаабы күҥүн ыытаан ылбыттар быһыылаах.

Эмиэ сонор суолун ыйдаарга тиэйдибит. Н. Ф. Кривошапкин бу сырыыга ураҥор чаран күөлэриэгэр тахсарбытыгар этта, онно олохтоох сылгыһыттар бултабыттара да, туох эмэ ордубута буолуо диэн. Ити бириэмэҕэ звеноводтара Ф. Д. Крошников түбэһэ кэлэн «сирбин быйыл эрэ уларсабыа, эйиилгиттэн ыла бэйэбит бултуубут, биһиги эмиэ кадровай булчуттарбыт» диэн этэ. Киин ити тыллаарыттан сулуннаан бөҕөө киирэн баран, бэйэбит дуогабардаах даҕаны буолламмыт, отделение да былаана тохторо сатамматын өйдөммут уонна итэҕэйэн булчут оҥордохторо диэн саҥа киирэн, ол чаҕаммыт күөлүгэр таҕыстыбыт. Тоҥ дьоҥҥо сылытан, онно 12 хонуммут 50-са аналаатардаммыбыт. Быйыл ити курдук мэлийэн көрө ыаҥ этэбит. Бу эрэгин хас да кыра күөллэр баалаар. Саамыы олорго уонунан кусчут ордуулааначчы. Биилгин көрдөөхпө, сыарҕа суола эбэхтин кэлбиэ барбыт. Онон, үөскээбит да аналаатардары эрдэ тоноон ылбыт буоллахтарына кэҥүлэрэ.

Тоҕо маннык буолбутуй? Соловьев отделениета аҥыс пятилеткаҕа тыаттан бултаабар түүлээх былааныын толорботоҕо, бириэ да кадровай булчуту туруорбатаҕа. Былааныын толоруулуу «бириэмэлээх дьон» диэн аатаан сылгыйыттар звеноларыгар сүүрэллэрэ.

Биһиги, сонор суолугар сабыстаҥ үстэммит дьон да буоллаабыт, маннык этиилэрдэхпит.

Бастакытынан, кадровай булчуттарга аналаатар үөскүүр күөлэрин, тиис тохтуур үрдүктэрин бастайаннайдык сыыһарар ордук буолсу. Оттоҕуна кинилэр бэйэлэрэ көрөн, балыстан уонна үөрэтэ сылдьан хотуулаахтык бултуур ыаахтаныах эбиттэр.

Иккиҥнэн, кадровай булчут маршруттаах сиригэр атын киһи да кэлэн ороҕуо суохтаах. Киһи эмэ эрдэ, орусуһан, күүс оттүнэн киирэн бултуур түбэлтэтигэр, ол иҥнин кытаанахтык сэмэлиэхха. Оттоҕуна эрэ бултуурга сонтоох бэрээдэк олохтоно.

Үсүһүнэн, булчут үүгэйдик сыыныаннарыгар, бултаабытын таҥастыырыгар сонтоох, аныы олохха дьүөрэлээх сонус дьиэлэрэ (үүтэннэрэ) тоҕоостоох сирдэргэ тутар хайаан да наадалаах.

И. ИЛЛАРИОНОВ, В. ФЕДОРОВ,
булчуттар.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 91-395, отделлар — 91-495, уопсай —

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.